

Kraj

Miejsce Pamięci Bezimiennej Ofiary

Majdanek

23 lipca 1944 - 23 lipca 1999

Majdanek to największy po Oświęcimiu obóz zagłady, najtragiczniejsze miejsce nieludzkich cierpień. Pochłonął 230 tysięcy ofiar, ludzi 51 narodowości, zwiezionych przez hitlerowskich oprawców z całej Europy, a także z Azji.

W tym roku przypada 55 rocznica wyzwolenia obozu na Majdanku, którą tamtejsze Muzeum uczciło w sposób szczególny. Muzeum tradycyjnie już łączy język sztuki do przekazywania zwiędzającym przesłania wyrażającego protest przeciwko wszelkiej przemocy, nienawiści, ksenofobii i rasizmowi. Przekonuje o potrzebie tolerancji, wzajemnego zrozumienia i szacunku. Stara się zwrócić uwagę na wartości moralne i intelektualne. Muzeum ma na swoim koncie wiele prezentacji, wystaw i spotkań, które są hołdem pamięci złożonym ofiarom zagłady i przestrożą przed współczesnymi zagrożeniami dla ludzkości.

W tym roku przygotowano całkiem nową formę sztuki - instalację multimedialną zatytułowaną „Shrine”, na którą złożyły się elementy przekazu artystycznego, teatru, literatury i muzyki. Na dzieło to składa się wielowarstwowa i wieloelementowa instalacja, utworzona z rysunków, dźwięków, słowa, szeptu, światła i przestrzeni. Ma symbolizować „...wspólnotę wszystkich ludzi dobrej woli” i „...nadzieję ludzkiego braterstwa”. W czasie zjazdu, który odbył się w dniu 23 lipca 1994 roku, w 50 rocznicę wyzwolenia obozu, byli więźniowie wyrazili pragnienie, „by na Majdanku wybudowano choćby symboliczny dach, w żaden sposób nie związany na stałe z jakąkolwiek religią lub ugrupowaniem, dach, pod którym mógłby schronić się każdy, bez wyjątku, człowiek, gdzie potrafiłby odnaleźć prawdziwy sens tego miejsca, sens istnienia i własnego losu”.

23 lipca 1999 roku, w 55 rocznicę wyzwolenia obozu koncentracyjnego na Majdanku, odbyły się uroczystości rocznicowe pod honorowym patronatem prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Aleksandra Kwaśniewskiego. Organizatorem uroczystości pod Pomnikiem Walki i Męczeństwa było Towarzystwo Opieki nad Majdankiem i Państwowe Muzeum na Majdanku. W programie uroczystości znalazło się między innymi przesłanie prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Aleksandra Kwaśniewskiego; wystąpienie dyrektora Muzeum na Majdanku Edwarda Balawejdera; wystąpienie byłego więźnia obozu, obecnie prezesa Zarządu Głównego Towarzystwa Opieki nad Majdankiem Czesława Kuleszy; otwarcie multimedialnej wystawy „Shrine”; recytacje i utwory muzyczne.

W 55 rocznicę uwolnienia więźniów obozu uroczystości otwarto Miejsce Pamięci Bezimiennej Ofiary. Miejszem tym jest barak nr 47, który - podobnie jak inne zachowane baraki - jest materialnym reliktem czasu pogardy, zaś przestrzeń tego baraku wypełniona jest duchowym, artystycznie przetworzonym językiem przedmiotów, rysunków, słów i dźwięków.

Miejsce Pamięci Bezimiennej Ofiary zaprojektował artysta plastyk Tadeusz Mysłowski, twórca zamieszkały od lat w USA, ale urodzony pod Lublinem i utrzymujący z miastem swojej młodości ścisłe związki.

Barak nr 47 to ponura i złowieszczą przestrzeń. Ona sama jest wielkim, nie dającym się określić, teatrum historii. Wypełniają ją zawieszane u sufitu kolczaste kulo-lampy, które w całości mają symboliczną wymowę. Wypełnione anemicznym światłem 51 żarówek są wyrazem życia, emanują płomykiem nadziei i przetrwania. Na końcu umieszczony jest

wolno stojący ołtarz symbolizujący różne wyznania i przekonania.

Na ołtarzu przedstawiono 12 rysunków węglem Tadeusza Mysłowskiego pod ogólnym tytułem *Czarna Otchłań*. Znajduje się tu też księga klepsydr zawierająca nazwiska ofiar obozu wszystkich narodowości.

Ta dramatyczna klepsydra jest przywołaniem polskiej pamięci dla ofiar zagłady.

Tu rozpościera się obszar słowa i dźwięku. Historia cierpienia i trwania, mówiona, szeptana, wyrażona dźwiękiem i muzyką.

Do współpracy nad projektem Tadeusz Mysłowski zaprosił kompozytora Zbigniewa Bargielskiego, również pochodzącego z Lublina, obecnie zamieszkałego w Wiedniu oraz Tomasza Pietrasiewicza, dyrektora Teatru NN Brama Grodzka z Lublina.

Z tej współpracy powstało specjalnie skomponowane oratorium oraz utwór słowno-muzyczny powstały z fragmentów modlitw w języku polskim, rosyjskim, hebrajskim i języku Romów zatytułowany *Modlitwy Szeptem*.

Dziełem Tomasza Pietrasiewicza jest także wielojęzyczna modlitwa z wykorzystaniem materiałów dokumentalnych z archiwum Muzeum na Majdanku. Do tej części projektu posłużyły fragmenty wspomnień byłej więźniarki Danuty Brzosko-Mędryk, autorki książki o zagładzie i obozie na Majdanku zatytułowanej *Matylda*.

Ofiarując projekt i realizację Muzeum na Majdanku, autorzy wypowiedzieli się za tych, którzy już mówić nie mogą, z nadzieją, że ich dzieło służyć będzie jako świadectwo nieprawości, niezależnie od czasu, miejsca, gdziekolwiek ono się dokonuje.

Miejsce Pamięci Bezimiennej Ofiary ma być dla współczesnych emocjonalnym przywołaniem doświadczenia, przez które przeszła ludzkość i które nie powinno ulec zapomnieniu.

R.

See pages
28-44

Redaguje zespół: redaktor naczelny Adam Rok (620-05-48), sekretarz redakcji Włodzisław Susid (620-05-49), kier. działu polskiego Renata Kościelniak (620-05-49), administracja (620-05-42). Adres redakcji: pl. Grzybowski 12/16, 00-104 Warszawa. Wydawca: Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce Zarząd Główny, pl. Grzybowski 12/16, 00-104 Warszawa, tel. 620-05-54. Tekstów nie zamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo skracania i opracowania redakcyjnego tekstów zamówionych. Za treść ogłoszeń redakcja nie ponosi odpowiedzialności. Informacji o prenumeracie na terenie kraju udzielają wszystkie placówki terenowe "RUCH" SA właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora; prenumeratę zagraniczną przyjmuje "RUCH" SA ul. Towarowa 28, 00-958 W-wa, tel. 620-10-39, 620-10-19, 620-12-71 w. 2442, 2366. Wpłaty w siedzibie "RUCH" SA Oddział Krajowej Dystrybucji Prasy lub na konto PBK SA XIII Oddział Warszawa nr 370044-16551. Terminy przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową i zagraniczną ze zleceniem dostawy za granicę od osób zamieszkałych w kraju: do 20. XI, na I kw. roku następnego, do 20. II, na II kw. roku bieżącego, do 20. V, na III kw. roku bieżącego i do 20. VIII, na IV kw. roku bieżącego. Szczegółowe informacje o warunkach prenumeraty podajemy na łamach "Słowa Żydowskiego" w okresach poprzedzających terminy przyjmowania wpłat. Skład: Fotoskład "Słowo Żydowskie". Druk: Drukarnia SIGMA-NOT, 01-595 W-wa, ul. ks. J. Popieluszki 21. Projekt graficzny okładki Małgorzata Krasucka. Nr indeksu 356964.